

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Voorwoord

Hoe actueel mag een voorwoord zijn dat drie maanden later verschijnt? Ik probeer wat. Vorige week (30 augustus) stond in de NRC een artikel getiteld 'Jeugdzorg heeft de kinderen weggehaald'. Het is een schrijnend relaas over hoe hulpverleners gebeurtenissen en uitspraken van ouders interpreteren in het huidige politieke klimaat dat hamert op signaleren, controleren en interveniëren. Vier kinderen zijn uit huis gehaald en afzonderlijk in pleeggezinnen geplaatst. De ouders blijven ontredderd achter, het gezin is ontwricht. Ik vraag mij af of dit gezin minder uit elkaar geslagen zou zijn als het handelen van de betrokken hulpverleners en verantwoordelijken geïnspireerd was door systemisch denken. Ik kom in mijn dagelijkse praktijk, zij het gelukkig niet zo vaak, verwante situaties tegen.

Vandaag bezocht ik een gezin waarvan de middelste zoon twintig jaar is. Hij heeft een zeer problematische adolescentiefase achter de rug waarin hij zelfs in een jeugdgevangenis is beland. Dat was geen fijne tijd en hij vertelde, getekend door deze periode, hoe hij daar nu uit is en plannen heeft voor zijn toekomst. Hij kon duidelijk aangeven dat hij last heeft gehad van teveel energie en dat hij depressief werd. Nu kon hij daar beter mee omgaan omdat hij wist dat hij iets om handen moest hebben. Wat een hoopvol en sterk verhaal.

En dan gisteren; een jongen van dezelfde leeftijd, bij wie ik ook thuis kwam. Zijn broer was er, zijn twee zussen en zijn ouders, maar de jongen zelf was gevlogen. Mijn bezoek was kennelijk te onaangenaam voor hem. Zijn ouders hadden alles geprobeerd om hem in actie te krijgen, grenzen te stellen, zijn eigen verantwoordelijkheid te laten nemen en hem te laten stoppen met drankgebruik en agressieve acties. Het mocht niet baten. Ook ik stond met vrijwel lege handen. Ik kon beamen dat ik begreep hoe moeilijk het was voor iedereen en waarschijnlijk ook voor de jongen zelf, en ik kon met de ouders meedenken hoe ze het op een voor hen goede manier konden volhouden. Veranderen, dat zat er voorlopig niet in.

De vaak problematische context van de jeugdzorg, een hoopvol en een hopeloos verhaal. Dat tekent wel ongeveer de praktijk als het gaat over therapie en jongeren. Ook nog over drie maanden; zo lang blijft de praktijk en daarmee dit voorwoord wel actueel.

De basis voor de artikelen in dit themanummer over adolescenten is die praktijk. In een overzichtsartikel beschrijft *Bruno Hillewaere* hoe de adolescentiefase en de dynamiek van de adolescent gedurende de laatste decennia in de systeemtheoretische literatuur benaderd zijn. Geschreven vanuit het hart weet hij duidelijk te maken wat de waarde van de verschillende benaderingen is en hoe deze een integratieve behandeling voeden en mogelijk maken. Het doet deugd dat zijn artikel is opgedragen aan mijn overleden collega en oud-redactielid Tim Zwaan.

Iedere therapeut die met adolescenten werkt, weet dat het vaak niet zo eenvoudig is om contact te maken. *Erik van der Elst* tuurt door zijn digitale raam en maakt met een lichte toets duidelijk hoe je als therapeut en digibeeft kunt aansluiten bij de beleavingswereld van de adolescent. Veel therapeuten missen de vanzelfsprekendheid van de jongere generatie om zich te bewegen in de digitale wereld, een uitgelezen kans om de jongere tot expert te maken. De therapeutische relatie wordt zo vanaf de start heel gelijkwaardig.

Het in memoriam voor de onlangs overleden Michael White door *Dorti Been* en het interview van *Jean-Pierre van der Ven* met diezelfde Dorti Been en Sabine Muller over de impulsen achter hun platform in het noorden van ons land, vormen een passend tweeluik. Sociaal constructivisme, therapie als collaboratief proces en het narratieve denken zijn de kernbegrippen.

In de rubriek *Congressen* valt het dubbele verslag van het Beilense congres 'Confrontatie uit liefde' (april 2008) op. *Hanneke Lafeber* en *Jean-Pierre van der Ven* hebben een heel verschillende stijl en benadering. De een degelijk, meer beschouwend en inhoudelijk kritisch, de ander journalistiek, uitdagend en tamelijk scherp.

Het andere verslag is van *Jolanthe de Témpe* over een workshop met Cloé Madanes. Madanes is met Jay Haley, de auteur van *Leaving Home*, de grondlegger van de strategische stroming, sterk gericht op ouders en kinderen. Alleen daarom al is het mooi dat het verslag in dit themanummer staat. Al is strategisch in de oude vorm 'uit', de inhoud en inzichten zijn belangrijk genoeg en dat weet de kleine maar krachtige Madanes goed over te brengen.

De boekrecensies bieden weer allerlei interessants. Naast de inhoudelijk relevante onderwerpen als ouders die elkaar zwartmaken en psychoanalyse en systeem, signalementen van publicaties over autismespectrumstoornissen en systeemtherapie en recensies over kinderpsychiatrie en systeem, is het ook boeiend om te lezen hoe de verschillende recensenten hun analyses maken en wat ze belangrijk vinden.

Hans Bom